

Prva dama detektivskega romana

Agatha Christie[®]

Umor Rogerja Ackroyda

Agatha Christie

UMOR ROGERJA ACKROYDA

Mladinska knjiga
ZALOŽBA

1. poglavje

Doktor Sheppard pri zajtrku

Gospa Ferrars je umrla nekega četrтка, v noči med 16. in 17. septembrom. Poklicali so me v petek okrog osmih zjutraj, toda ničesar ni bilo moč storiti, smrt je nastopila že pred nekaj urami.

Domov sem se vrnil malo po deveti. Odklenil sem vrata in ostal v veži nekoliko dlje, kot je treba, da odložiš klobuk in površnik. Bil sem razburjen in v skrbeh. Danes ne bom trdil, da sem že takrat slutil, kaj vse se bo zgodilo v naslednjih tednih, ker to ne bi bilo res. Nagon pa me je že takrat opozarjal, da bom doživel razburljive stvari.

Odprla so se vrata jedilnice, levo od veže, in zaslišal sem ropot posode in suhi kašelj sestre Caroline.

»Si ti, James?« je zaklicala sestra.

Vprašanje je bilo neumno. Kdo drug pa naj bi vstopil? In v veži sem se pomudil prav zaradi sestre.

Kipling pravi, da bi življenjsko geslo zvedavih mungov lahko strnili v »Pojdi in odkrivaj«. Če bi si moja sestra kdaj omislila grb, bi ji vsekakor predlagal heraldičnega munga. Prvi del gesla pa bi lahko izpustila, saj četudi ostaja lepo doma, odkrije

neverjetno veliko reči. Po mojem so ji vir informacij služkinje in raznašalci živil. Kadar gre torej z doma, ne gre zato, da bi kaj zvedela, marveč zato, da bi tisto, kar je že zvedela, povedala še drugim. In v tem je neverjetno spretna.

Naj Caroline samo omenim smrt gospe Ferrars, eno je gotovo: čez poldrugo uro bo to vedela že vsa vas. Seveda me kot zdravnika veže službena molčečnost. Zato sem se navadil, da sestri ne zaupam ničesar, kar je v zvezi z mojim delom. Po navadi sicer odkrije, kar sem ji zamolčal, a vsaj zadoščenje imam, da za to nisem odgovoren jaz.

Mož gospe Ferrars je umrl natanko pred letom dni, in Caroline je nenehno trdila, seveda brez slehernega dokaza, da ga je zastrupila žena. Norčuje se iz mene, ko pravim, da je gospod Ferrars umrl zaradi želodčnega vnetja in čezmernega uživanja alkohola, kar je njegove želodčne težave še povečalo. Priznam sicer, da so simptomi želodčnega vnetja podobni simptomom zastrupitve z arzenikom, toda Caroline obtožuje na podlagi čisto drugačnih argumentov.

»Samo poglej jo,« sem jo slišal govoriti.

Čeravno ne več rosno mlada, je bila gospa Ferrars še vedno privlačna in zapeljiva, oblačila pa se je okusno, a preprosto. Toda na stotine žensk kupuje svoje toalete v Parizu, pa s tem še ni rečeno, da so morale zato zastrupiti moža.

Ko sem v veži o vsem tem razmišljal, se je spet oglasila Caroline, nekoliko bolj ostro kot prvič.

»Kaj le počneš, James? Zakaj ne sedeš k zajtrku?«

»Takoj pridem, draga moja, samo površnik obesim,« sem hitro odvrnil.

»Odkar si v veži, bi ga lahko že desetkrat obesil,« je odrezala.

To je bilo res. Stopil sem torej v jedilnico, rahlo poljubil sestro na lice in sedel za mizo, kjer so me čakala jajca s slanino.

»Zgodaj so te klicali,« je ugotovila Caroline.

»Da,« sem odvrnil. »V King's Paddock, h gospe Ferrars.«

»Vem,« je rekla sestra.

»Kako veš?«

»Annie mi je povedala.«

Annie je naša služkinja: prijazno dekle, toda klepetulja.

»Torej?« je prešla k stvari.

»Žalostna zgodba. Najbrž je umrla med spanjem.«

»Vem,« je spet mirno rekla sestra.

Razjezil sem se.

»Tega ne moreš vedeti,« sem trdo rekel. »Dokler nisem prišel tja, nisem vedel ničesar, potem pa živi duši nisem črnil besedice o tem, kaj sem ugotovil. Če Annie to ve, potem je jasno-vidka.«

»Saj nisem zvedela od Annie! Mlekar mi je povedal, njemu pa je zaupala kuharica gospe Ferrars.« Potem je silila naprej:

»Za čim pa je umrla? Kapjo?«

»Kaj ti tega ni povedal mlekar?« sem zajedljivo vprašal.

Toda z zajedljivostjo se pri Caroline ne pride daleč, ker je pač ne razume.

»Tega ni vedel,« je preprosto dejala. Skratka, bilo je očitno, da bo prej ali slej zvedela resnico, zato je bilo bolje, da jo zve od mene.

»Premočno dozo veronala je vzela. Zato je umrla. V zadnjem času je trpela za nespečnostjo, pa se je najbrž zmotila.«

»Daj, daj!« je vzkliknila Caroline. »Samomor je napravila!«

Če ste o nečem prepričani, pa o tem nočete govoriti, boste divje in trdovratno zanikali, če bo to prepričanje izrazil kdo drug. Ogorčeno sem vzkliknil:

»Pa smo spet tam! Le zakaj bi gospa Ferrars napravila samomor? Mlada, zelo bogata vdova, dobrega zdravja in pri močeh, tako da bi še lahko uživala življenje. Nesmiselno je, kar trdiš!«

»Prav nič ni nesmiselno! Saj si vendar moral opaziti, kako se je v zadnjih šestih mesecih spremenila. Popoln propad! Sicer pa sam priznavaš, da ni mogla spati!«

»Kakšna pa je tvoja diagnoza?« sem ledeno vprašal. »Je nemara umrla zaradi srčnih bolečin?«

»Zaradi vesti, ki jo je grizla,« je odvrnila v zanosu.

»Vest jo je grizla?«

»Da, vest jo je grizla! Nikoli mi nisi hotel verjeti, ko sem govorila, da je zastrupila moža. Sedaj sem o tem bolj prepričana kot le kdaj.«

»Zdi se mi, da nisi dosledna,« sem rekel. »Če je neka ženska tako hladnokrvna, da lahko ubije moža, potem je očitno sposobna uživati tudi sadove svojega zločina, ne da bi jo grizla vest.«

»Nekatere ženske so mogoče že sposobne, ne pa tudi gospa Ferrars, ki je bila strašno živčna. V nebrzdanem navalu jeze ali obupa se je znebila moža, ker ni mogla več prenašati težav ... In težav za žensko prav gotovo ni manjkalo, če je bila poročena z moškim, kakršen je bil Ashley Ferrars ...«

Prikimal sem.

»Potem pa jo je začela peči vest. Ne morem si kaj, da se mi ne bi smilila.«

Ne verjamem, da bi Caroline kdaj pomilovala gospo Ferrars, dokler je bila ta še živa. Sedaj, ko se je preselila tja, kjer ne bo mogla več nositi lepih oblek, pa se je v sestri nenadoma vzbudilo usmiljenje do nje. Rekel sem ji torej trdo in odločno, da je neumnost, kar govori; to sem storil s toliko več odločnosti, ker sem bil v dnu duše natanko takega mnenja kot sestra. Seveda pa Caroline nisem spodbujal, da bi svoje misli še naprej razpredala v tej smeri. Svoja dognanja bi razlagala slehernemu, ki bi jo hotel poslušati, in vaščani bi mislili, da sem vir njenih informacij jaz. Življenje res ni lahko.

»Boš že videl,« je začela znova. »Prepričana sem, da je napisala priznanje.«

»Prav ničesar ni napisala,« sem rekel, ne da bi pomislil, kakšne posledice ima lahko takšna trditev.

»Torej veš!« je vzkliknila Caroline. »James, v dnu duše si prepričan o istem kot jaz, samo star hinavec si!«

»Vedno je dovoljeno domnevati tudi to, da gre za samomor,« sem odvrnil.

»Bodo uvedli preiskavo?«

»Mogoče. Odvisno je od okoliščin. Če bom izjavil, da sem prepričan, da je po naključju vzela premočno dozo veronala, morda preiskave tudi ne bo.«

»In si prepričan?« je premeteno vprašala sestra.

Vstal sem izza mize, ne da bi ji odgovoril.

2. poglavje

Kdo je kdo v vasici King's Abbot

Preden nadaljujem svojo pripoved, bo morda koristno, da povem nekaj besed o tem, kar imenujem »naš zemljepisni položaj«.

Naša vas King's Abbot je po mojem podobna številnim vasi. Od mesta Cranchester je oddaljena petnajst kilometrov. Ima kolodvor, majhen poštni urad in trgovinici, ki se grizeta v konkurenci. Kreпки mladi ljudje že zgodaj zapuščajo ta mirni kotic, v katerem pa ostajajo stare gospodične in upokojeni oficirji. Naše konjičke in razvedrilo lahko opišem z eno besedo: opravljanje.

V vasi sta dve veliki posestvi. Eno je King's Paddock, ki ga je pokojni gospod Ferrars zapustil ženi, drugo pa je Fernly Park, last Rogerja Ackroyda.

Ackroyd se mi je vedno zdel vzor gentlemana s podeželja. Vendar ni podeželski veljak v pravem pomenu besede, ker je industrialec. Star je približno petdeset let, rdečeličnega obraza in prijetnega obnašanja. Je pastorev zaupni prijatelj in radodaren, kadar gre za pastoreve nabiralne akcije v dobrodelne namene, v osebnih potrebah pa je pravi skopuh. Pred-

seduje tekmovalcem v kriketu, mladinskim organizacijam in okrevališčem za ranjene vojake. Skratka, Roger Ackroyd je duša naše mirne vasice.

Ko mu je bilo enaindvajset let, se je zaljubil v lepo, pet ali šest let starejšo damo in se poročil z njo. Pisala se je Paton; bila je vdova z enim otrokom. Zakon je bil kratek in nesrečen, kajti gospa Ackroyd je veliko pila in je štiri leta po poroki umrla v deliriju.

Po ženini smrti Ackroyd ni kazal nobene volje, da bi v drugo tvegala zakon. Njegov pastorek je bil star sedem let, ko mu je umrla mati. Zdaj jih ima že petindvajset. Roger ga je imel rad kot svojega sina in mu je omogočil ustrezno izobrazbo, toda fant mu je povzročil nemalo sivih las. Vendar imamo Ralphi Patona v King's Abbotu vsi radi. Že zato, ker je tako čeden mladenič.

Kot sem že omenil, so v naši vasi vsi nagnjeni k čenčanju. Hitro so opazili, da se gospa Ferrars in Roger Ackroyd dobro razumeta. Njuno prijateljstvo je postalo bolj očitno po smrti gospoda Ferrarsa in ljudje so bili prepričani, da se bosta poročila, ko bo vdova nehala žalovati. Žena Rogerja Ackroyda je umrla zaradi pijančevanja. Ashley Ferrars je bil kronični pijanec. Kaj bi bilo naravnejše, kot da sta si žrtvi pijancev druga drugi v tolažbo?

Ferrarsova sta se priselila sem šele pred dobrim letom, Ackroyda pa so govorice obletavale že leta prej. Ves čas, ko je

Ralph Paton še odraščal, je vrsta hišnih oskrbnic obvladovala Ackroydovo gospodinjstvo. Caroline in njene prijateljice so na vse gledale skrajno nezaupljivo. Brez pretiravanja lahko rečem, da je vsa vas petnajst let zapored poslušala, kako se bo gospod Ackroyd poročil s to ali ono oskrbnico, ki je pač tedaj bila v hiši.

Zadnja je vladala v hiši odločna gospodična Russell in po splošnem mnenju bi se Ackroyd le s težavo ognil nevarnosti in ji ubežal, če se ne bi vpletla gospa Ferrars. Vendar pa je gospodična Russell naletela še na drugo nasprotnico – Rogerjevo svakinjo, ki se je s hčerko nepričakovano vrnila iz Kanade.

Gospa Ackroyd, vdova po Cecilu Ackroydu, malopridnem bratu gospodarja s Fernly Parka, se je dokončno nastanila tu in »pokazala gospodični Russell, kje je njeno pravo mesto«, kot je ugotovila Caroline.

Ne vem, kaj naj to pravzaprav pomeni, vem pa eno. Gospodična Russell javno kar najgloblje sočustvuje s to »ubogo gospo Ackroyd, ki se je morala zateči k svaku po miloščino ..., kajti tuj kruh je tako grenak! Kako nesrečna bi bila, če si ne bi sama služila kruha ...«

Ne vem, kaj si je gospa Ackroyd mislila o razmerju s Ferrarsovo, ko se je zanj razvedelo, kajti veliko ji je bilo do tega, da se njen svak ne bi znova poročil. Kadar se je srečala z gospo Ferrars, je bila izredno ljubezniva z njo, toda Caroline je zatrjevala, da to še ne pomeni ničesar.

S takšnimi skrbmi se je v zadnjih letih ubadala vasica King's Abbot. Ljudje so do kosti obrali Ackroyda in njegova čustva. Sedaj pa smo se nenadoma znašli v vrtincu drame.

Bil sem na zdravniškem obhodu po hišah in v mislih sem pogreval vse to. Na srečo nisem imel hudih bolnikov, zato so se moje misli nenehno vračale k skrivnostni smrti gospe Ferrars. Si je sama vzela življenje? Ali ne bi pustila poslovilnega pisma, če bi res imela tak namen? Izkušnje so me namreč privedle do prepričanja, da ženska želi pojasniti razloge za svoje dejanje, če se je odločila končati življenje.

Kdaj sem jo zadnjič videl živo? Več kot pred tednom dni in kar normalno se je obnašala takrat, glede na ... okoliščine.

Nenadoma sem se spomnil, da sem jo videl tudi sinoči, nisem pa govoril z njo. Sprehajala se je z Ralphom Patonom. Zadržal sem se, ker nisem vedel, da je mladi mož v King's Abbotu. Mislil sem namreč, da se je nepopravljivo sprl z očimom, kajti v zadnjih šestih mesecih ga ni niti enkrat obiskal. Bilo je videti, da se z gospo Ferrars zelo resno pomenkujeta.

Mislim, da sem popolnoma iskren, če pravim, da sem že takrat zaslutil, da se bo nekaj zgodilo. Seveda v slutnji ni bilo ničesar oprijemljivega, marveč samo megleno podzavestno opozorilo ... Zaupni pomenek med Ralphom Patonom in gospo Ferrars me je neprijetno presenetil.

Na to sem mislil še v trenutku, ko sem se znašel pred Rogerjem Ackroydom.

»Sheppard, prav z vami sem želel govoriti!« je vzkliknil.
»Kako grozno!«

»Ste zvedeli?«

Prikimal je. Bilo je očitno, da ga je novica potrla.

»Bolj boleče je, kot si lahko mislite,« je mirno rekel. »Pogovoriti se morava, Sheppard! Greste lahko k meni domov?«

»Sedajle težko. Tri bolnike moram še obiskati, potem pa moram domov, ker imam ordinacijo.«

»Torej popoldne ... Ne ... še bolje bo, če pridete na večerjo ... ob pol osmih, če vam ustreza.«

»Drži ... Toda kaj pa je ... Gre za Ralpa?«

Ne vem, zakaj sem to rekel. Vsekakor je res, da je večkrat šlo za Ralpa.

Ackroyd me je pogledal, ne da bi razumel, kaj sem mislil, in vedel sem, da je nekaj resnega, kajti še nikoli ga nisem videl tako vznemirjenega.

»Ralpa?« je odsotno ponovil. »Oh, ne, ne gre zanj, saj je v Londonu ... Hudiča, stara gospodična Gannett prihaja. Vpričo nje nočem govoriti o tej boleči zadevi. Torej na svidenje zvečer, Sheppard, ob pol osmih!«

Prikimal sem, on pa je naglo odšel.

Ralp v Londonu? Saj je vsekakor že včeraj prišel v King's Abbot! Torej je odpotoval že sinoči ali pa davi navsezgodaj. Vendar je Ackroyd govoril o njem, kot da ga že mesece ne bi videl!

Nisem utegnil premišljevali, kajti gospodična Gannett je pohitela k meni, lačna novic. Gospodična Gannett je podobna sestri Caroline; od nje je drugačna le toliko, da ne pride do tako bleščečih odkritij. Bila je zasopla in vznemirjena.

»Mar ni smrt uboge, drage gospe Ferrars nekaj strašnega? Govorijo, da je že nekaj let uživala mamila. Ljudje so sicer hudobni, toda v njihovih čenčah je včasih tudi zrno resnice. Ni dima brez ognja! Pravijo tudi, da je gospod Ackroyd odkril njeno slabost in je zato razdril zaroko ... kajti *bila* sta zaročena.« Gospodična Gannett je bila o tem trdno prepričana, jaz pa naj bi zagotovo poznal vso resnico; zdravniki vedno vse vedo, pa se obnašajo kot mutci.

Predirala me je s pogledom in čakala, kaj bo. Na srečo sem se v dolgem življenju s Caroline naučil ostati ravnodušen in tudi izmikajoče se izgovore sem imel vedno pri roki.

Pohvalil sem torej gospodično Gannett, ker se ni pridružila obrekovanju, kar bi ji v skrajni posledici lahko nakopalo samo neprijetnosti, in nadaljeval pot.

Doma me je čakalo več bolnikov. Pregledal sem jih, in ko sem že mislil, da bom vsaj za kratek čas lahko stopil na vrt, sem opazil, da je v čakalnici še nekdo. Začudil sem se, ko sem prepoznal gospodično Russell.

Oskrbnica pri Ackroydovih je bila visoka, še kar čedna, vendarle nekam zoprna ženska. Njen pogled je bil strog, ustni-

ce stisnjene, in zdelo se mi je, da bi od jutra do večera trepetal, če bi bil služabnik, ki bi mu ukazovala ona.

»Dober dan, doktor,« je pozdravila, »zelo bi vam bila hvaležna, če bi hoteli pogledati moje koleno.«

Pregledal sem ji koleno in nisem ničesar odkril, bolečine pa mi je opisala tako megleno, da sem za trenutek posumil, ali si jih ni preprosto izmislila, da bi me lahko izprašala glede smrti gospe Ferrars. Pa sem kmalu spoznal, da sem jo slabo sodil, kajti dogodek je omenila samo mimogrede. Bilo pa je očitno, da se je hotela pogovarjati z menoj.

»Pa prav lepa hvala za mazilo, doktor, čeprav sem prepričana, da mi ne bo prav nič koristilo,« je končno rekla.

Tudi sam nisem pričakoval, da ji bo mazilo pomagalo, kljub temu pa sem ji moral ugovarjati. Zdravnik mora pač braniti svoj poklic.

»Ne verjamem v te stvari,« je nadaljevala pogovor gospodična Russell in si nezaupljivo ogledovala stekleničke na polici. »Mamila so lahko celo usodna. Samo na kokain pomislite! V visoki družbi pogosto segajo po njem.«

Najbrž je gospodična Russell bolje poznala visoko družbo kot jaz, zato se o tej temi nisem spustil v pogovor z njo.

»Povejte, doktor,« je nadaljevala. »Se človek lahko ozdravi tega zla, če postane njegov suženj?«

Na takšno vprašanje ni mogoče odgovoriti z nekaj besedami. Napravil sem ji kratko predavanje in pazljivo ga je poslušala.

la. Sumil sem, da skuša na ta način kaj zvedeti o smrti gospe Ferrars.

»Veronal, na primer ...« sem nadaljeval. Po vsem videzu pa se ni prav nič zanimala za veronal. Preskočila je na drugo temo in me vprašala, ali je res, da nekateri strupi zabrišejo sled za seboj in vnesejo zmedo v raziskave.

»Oh, gotovo ste brali detektivske zgodbe!« sem vzkliknil.

Priznala je, da jih je brala.

»V vsaki detektivski zgodbi,« sem nadaljeval, »gre za kak redek strup, po možnosti iz Južne Amerike, ki ga nihče ne pozna. Smrt nastopi v trenutku in nebogljena znanost ne more ničesar ugotoviti ter tava v temi.«

»Pa res obstajajo strupi take vrste ...«

Odkimal sem.

»Mislim, da ne. Izjema je seveda kurare.«

Na dolgo sem ji razlagal o strupu kurare, toda njeno zanimanje zanj je znova ugasnilo. Vprašala me je, ali ga imam, in ko sem ji povedal, da ga nimam, sem v njenih očeh veliko izgubil. Spremil sem jo do vrat; prav takrat je gong naznanil, da je kosilo pripravljeno.

Dotlej nisem niti slutil, da se gospodična Russell zanima za detektivske zgodbe.

3. poglavje

Mož, ki goji buče

Med kosilom sem povedal Caroline, da bom večerjal na Fernlyju. Ni mi ugovarjala ... nasprotno.

»Odlično,« je rekla. »Tam boš vse zvedel. Ko sva že pri tem ... Kaj pa se je zgodilo z Ralphom?«

»Z Ralphom? Kakor vem, se ni zgodilo prav nič.«

»Zakaj pa se je potem naselil pri Treh merjascih in ni šel na Fernly Park?«

Prav nič nisem dvomil o tem, kar je rekla Caroline. Če trdi, da se je Ralph Paton nastanil v vaški krčmi, potem to drži kot pribito.

»Toda Ackroyd mi je omenil, da je Ralph v Londonu!« V trenutnem presenečenju sem pozabil na zlato pravilo: ne dajaj informacij, marveč jih le sprejemaj.

»Oh,« je vzkliknila Caroline in nos ji je kar vzdrhtel. »Včeraj zjutraj je prišel k Trem merjascem in je še sedaj tam. Sinoči se je sprehajal z nekim mladim dekletom.«

To me ni prav nič presenetilo, kajti Ralph se vsak večer sprehaja s kakim mladim dekletom. Toda zakaj le si je za takšno zabavo izbral King's Abbot, namesto da bi ostal v mestu?

»S kako točajko?«

»Ne, ne vem, s kom je bil.«

Caroline se je moralo trgati srce, ker je morala priznati, da nečesa le ne ve.

»Samo domnevam,« je nadaljevala moja neutrudljiva sestra.

Potrpežljivo sem čakal.

»Bila je sestrična.«

»Flora Ackroyd?« sem presenečen vzkliknil.

Flora in Ralph v resnici sploh nista krvna sorodnika. Toda Ralpa so tako dolgo imeli za Ackroydovega pravega sina, da so na podlagi tega tudi Floro napravili za njegovo sestrično.

»Flora Ackroyd,« je ponovila Caroline.

»Če je hotel govoriti z njo, zakaj pa ni šel na Fernly?«

»Ker sta se tajno zaročila,« je vzhičeno vzdihnila Caroline.

»Ackroyd noče slišati za poroko, in zato se morata shajati na skrivnem.«

V sestrični pripovedi sem odkril več šibkih točk, pa sem previdno molčal. Ko je sestra omenila sosesčino, sem spet postal pozoren.

Sosednjo hišo – Macesni so ji rekli – so oddali v najem tujcu. Sestra je bila vsa nesrečna, ker o novem sosedu ni vedela še ničesar, razen tega, da ni Anglež. Njen vir informacij je tokrat usahnil. Najbrž je tujec, kot vsi drugi, kupoval meso in živila, toda raznašalci očitno še niso ničesar izbrskali o njegovi oseb-

nosti. Pisal se je Porrott ali tako nekako. Samo to je bilo dognano, da goji buče. To pa Caroline ni zanimalo. Rada bi vedela, od kod prihaja, kaj je po poklicu, ali je poročen in kakšna je žena, ali ima otroke in kako je ime najmlajši hčerki ter še kup podobnih stvari. Gotovo si je vprašalnike za potne liste izmislil človek, ki je po duši soroden Caroline.

»Draga Caroline,« sem rekel, »njegov poklic ni nobena skrivnost. Prav gotovo je upokojen brivec. Samo njegove brke poglej.«

Caroline pa ni bila mojega mnenja. Če bi bil frizer, bi imel nakodrane lase, njegovi pa so gladki ...

»Nisem si še mogla ustvariti prave predstave o njem,« je močno nejevoljna izjavila. »Oni dan sem mu posodila vrtno orodje. Bil je zelo prijazen, iz njega pa nisem mogla izvleči ničesar. Čisto naravnost sem ga vprašala, če je Francoz, pa je rekel, da ni. Sama ne vem, zakaj si nisem upala naprej drezati vanj.«

Naš novi sosed me je začel zanimati. Človek, ki je sposoben zaustaviti Carolinino vsiljivo radovednost, mora gotovo biti močna osebnost.

»Zdi se mi,« je nadaljevala sestra, »da ima najnovejši sesalnik za prah ...«

Spregledal sem sestrino namero, da si bo šla k sosеду posoditi sesalnik in ob tej priložnosti bo znova navezala pogovor. Pustil sem jo v njenih sanjah in se zatekel na vrt. Rad gojim

rože; prav ko sem pulil regrat, sem najprej zaslišal rezek glas, potem pa mi je nekaj padlo pred noge. Bila je buča!

Jezno sem se vzravnal. Na levi se je nad zidom prikazal obraz. Zagledal sem jajčasto glavo, delno pokrito s sumljivo črnimi lasmi, velike brke in živahne oči.

Bil je naš skrivnostni sosed, gospod Porrott, ki se je začel na dolgo in široko opravičevati.

»Tisočkrat vas prosim da mi oprostite, gospod! Že nekaj mesecev gojim buče ... Sedaj sem se jih naveličal, pa sem jih poslal ... V dobesednem in prenesenem pomenu besede. Odtrgal sem največjo in jo zalučal čez zid! Gospod, neizmerno mi je žal in zardevam od sramu ...«

Jeza se mi je ohladila, saj me buča navsezadnje ni ubila; še zadela me ni. Upal sem le, da nas novi sosed ne bo nenehno obmetaval s pridelki s svojega vrta.

Tujec je bral moje misli.

»Nič se ne vznemirjajte! Ni moja navada, da bi metal buče prek zidu! Si mar morete predstavljati človeka, gospod, ki trdo dela, da doseže svoj cilj, potem se poti in trudi, da dočaka upokojitev, nato pa nenadoma spozna, da se mu toži po delu, ki se ga je prej tako srčno želel znebiti?«

»Da,« sem odvrnil. »To se pogosto dogaja tudi meni. Pred letom sem nekaj podedoval in dediščina bi mi omogočila, da bi uresničil svoje sanje. Vedno sem si želel potovati in videti svet. No, to je bilo pred enim letom, pa sem še vedno tu!«

Moj mali sosed je hlastno prikimal.

»Navada je železna srajca. Dolgo se ženemo za določenim ciljem, ko pa ga dosežemo, pogrešamo vsakdanji napor, ki smo ga bili vajeni. Verjemite mi, moje delo je bilo zelo zanimivo; najbolj zanimivo delo na svetu.«

»Res?« sem dejal s spodbujajočim glasom. V meni se je ta hip prebudila Carolinina radovednost.

»Da, gospod! Proučeval sem človekov značaj, človekovo bistvo.«

»Seveda,« sem pritrdil.

Pred menoj je bil zares upokojeni frizer. Kdo drug, če ne frizer, pozna skrivnosti človekovega značaja?

»Imel sem tudi prijatelja ... prijatelja, ki me v nekaj letih ni nikoli pustil na cedilu. Včasih je zagrešil strahovito neumnost, toda kljub temu mi je bil pri srcu. Mi verjamete, da sedaj pogrešam prav te neumnosti?«

»Je umrl?« sem sočutno vprašal.

»Ne! Živ je in zdrav pa dobro se mu godi, toda na drugi polovici zemeljske krogle, v Argentini.«

»V Argentini!« sem zavidljivo vzkliknil.

Vedno sem si želel potovati v Južno Ameriko. Vzdihi sem, in ko sem spet pogledal Porrotta, sem ugotovil, da me z zanimanjem opazuje. Po vsem videzu se je znal mali mož vživet v druge in jih razumeti.

»Pa boste šli tja dol?« je vprašal.

Žalostno sem odkimal.

»Pred enim letom bi lahko šel, pa sem bil neumen, požrešen. Izpustil sem plen, da bi zgrabil senco.«

»Razumem,« je dejal Porrott. »Ste špekulirali?«

Mračno sem prikimal, toda v dnu duše me je vse skupaj zabavalo. Možiček je bil tako nenavadno svečan.

»Ste stavili na naftna polja Porcupine?« je iznenada vprašal.

Začudeno sem ga pogledal.

»Nameraval sem, potem pa sem se odločil za zlate rudnike v zahodni Avstraliji.«

Sosed me je opazoval s čudnim izrazom na obrazu, ki si ga nisem znal razložiti.

»Usoda je pač usoda,« je končno rekel.

»Kaj pa pojmujeate pod usodo?« sem razdraženo vprašal.

»Na primer okoliščino, da sem postal sosod človeka, ki se je zanimal za naftna polja Porcupine in za zlate rudnike v zahodni Avstraliji. So vam mar všeč tudi kostanjevi lasje?«

Osuplo sem ga pogledal in izbruhnil je v smeh.

»Ne, ne, nisem nor! Vprašanje, ki sem ga zastavil, je zares neumno. Prijatelj, o katerem sem vam govoril, je bil mlad človek, ki je bil prepričan, da so vse ženske dobre, skoraj vse lepe, medtem ko ste vi zrel mož, zdravnik, ki pozna skoraj vse ničevosti življenja. Sicer pa, soseda sva, in hvaležen vam bom, če boste tako ljubeznivi in izročili svoji prijazni sestri mojo najlepšo bučo.«

Sklonil se je; v rokah je zmagoslavno držal velikansko bučo in sprejel sem jo tako preprosto, kot jo je on preprosto ponudil.

Možiček je veselo nadaljeval: »Ta dopoldan zame res ni bil izgubljen. Seznanil sem se z vami in reči moram, da ste v nekaterih stvareh podobni mojemu daljnemu prijatelju. Saj res! Nekaj bi vas želel vprašati. Prav gotovo poznate vse ljudi v vasi. Kdo je čedni temnolasi mladenič, ki se sprehaja vzravnano in mu na ustnicah igra zadovoljen smehljaj?«

Opis je bil tako popoln, da dvom ni bil mogoč.

»Najbrž bo kapetan Ralph Paton,« sem počasi odvrnil.

»Nisem ga še videl.«

»Že precej dolgo ga ni bilo tu. Sin, se pravi pastorek gospoda Ackroyda je, gospodarja Fernly Parka.«

Sosed se je nervozno zganil.

»To bi moral uganiti. Večkrat mi je pripovedoval o njem.«

»Kaj poznate gospoda Ackroyda?« sem vprašal nekoliko začuden.

»Da, bila sva v stikih, ko sem opravljal svoj poklic v Londonu, toda prosil sem ga, naj o tem tu ne govori.«

»Razumem,« sem pritrdil in vse skupaj me je zelo zabavalo.

On pa je nadaljeval in se pri tem samovšečno namuznil:

»Želim ostati inkognito. Prav nič si ne želim, da bi se ljudje ozirali za menoj in da bi bil slaven. Še toliko se nisem potrudil, da bi popravil ime, ki so mi ga tukaj dali.«

Agatha Christie
(1890–1976)
upravičeno nosi naziv
najbolj brane avtorice
detektivskih romanov
na svetu; mojstrski
zapleti v skoraj sto
romanih so privlačni
in vabljeni za vse
ljubitelje dobre
kriminalke, tudi zato,
ker so upodobljeni
v številnih filmskih in
televizijskih priredbah.

Roger Ackroyd je bil človek, ki je vedel preveč.
Vedel je, da je ženska, ki jo je ljubil, zastrupila
svojega prvega moža. Vedel je, da jo nekdo izsi-
ljuje – in vedel je tudi, da si je vzela življenje tako,
da je zaužila prevelik odmerek tablet.
Kdo je bil skrivnostni izsiljevalec, bi Roger Ackroyd
vsekakor izvedel, če bi tistega dne do konca pre-
bral večerno pošto. Toda umrl je prej – zaboden
v vrat v svojem delovnem kabinetu.
Zdaj je Hercule Poirot tisti, ki mora ugotoviti,
kdo je Ackroydov morilec.

*»Presenetljivi zasuk v zaključku zgodbe
je nenavadno originalen.« Books*

Mladinska knjiga
ZALOŽBA

